

Философията
на образованието
и образованието
по философия

ФИЛОСОФИЯ НА ОБРАЗОВАНИЕТО И ОБРАЗОВАНИЕТО ПО ФИЛОСОФИЯ

Вихрен Бузов*

PHILOSOPHY OF EDUCATION AND PHILOSOPHICAL EDUCATION

Vihren Bouzov

Abstract. In these introductory words are presented the basic values of the tradition of “artes liberales” – they are dominant in the development of our Faculty of Philosophy in Veliko Tarnovo.

Keywords: philosophy of education, liberal arts.

В поредния „*философски*“ том на Библиотека „Диоген“ поставяме акцента върху философията на образованието и пътищата за осъвременяване на философското образование. Философските идеи за образованието и възпитанието преpraщат към Античността и идеите на Платон и Аристотел, но бележат и изключително плодотворен път в цялата духовна история на човечеството. Сократ става символ на свободното образование, което прелива в традицията на „свободните изкуства“, родена от хуманизма през Средновековието. В епохата на Новото време идеите на Ж.-Ж. Русо, Джон Лок, И. Кант насочват целите на образованието към свободното творческо развитие на личността, към нейната реализация в обществото.

Днес България и повечето европейски страни, а и редица други, изпитват последиците от кризата на хуманитарното образование, което все повече отстъпва място на доминацията на образованието с цел печалба, вплетено в потребностите на икономическото развитие. Неолиберализмът обезличава образованието като го ориентира не към създаването на личности, а на изпълнителски кадри за бизнеса на корпорациите. Разрушават се хуманитарни департаменти

* **Вихрен Бузов** – професор, доктор на науките, Философски факултет, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“; e-mail: v.bouzov@gmail.com

и катедри с мотива, че не отговарят на изискванията на бизнеса и от техните кадри няма нужда. В действителност демокрацията се гради именно на родените в хуманитарното образование ценности и хуманитарните науки, които изграждат свободни и критически-мислещи граждани.

Нашият Философски факултет се развива на основата именно на ценностите на традицията на „свободните изкуства“ и може да отчете 25-години на сериозни постижения. Сред тях са утвърждаването към съвременен академичен и научен център в областите на философията, психологията и политическите науки, а в последните години и на проблемите на националната сигурност, подготовката на млади и дръзновени възпитаници, които се реализират във всички области на общественото развитие – изследователи в БАН, преподаватели във висшите и средните училища, политици и общественици, дейци на културата, журналисти, НПО експерти.

Специалността „Философия“ е първата, водещата специалност на Философския факултет. Тя възниква през учебната 1992–1993 г. в Историческия факултет, но от 1995 г. става единствената специалност на новосформирания Философски факултет. През 2000–2001 г. към новата структура се присъединяват и катедрите „Психология“ и „Политология, социология и културология“ със специалностите „Психология“ и „Политология“, а от 2017 г. – и специалност „Национална сигурност“. Обединяващите ценности, около които се развива нашата академична дейност, са свобода, развитие на творческите способности, поощряване на инициативата на студентите и докторантите, съвместна работа по проекти и в дискусии. Изключително много държим и на връзката със средното образование, където нашите възпитаници-учители подготвят бъдещите ни студенти. Стремещът да намерим допълнителни аргументи за присъствието и активната роля на философията в нашето общество е част от мотивацията да подготвим този том.

Съдържанието е разделено на две части – статии по философия на образованието и статии върху общите взаимоотношения общество–образование–култура. Разширяваме и географията на нашите автори с двама философи от Нигерия. В този том продъл-

жаваме и активното сътрудничество с преподавателите и докторантите от катедра „Политология“.

Книгата е ориентирана към студенти и докторанти по философия, към широката професионална общност, учителите по философия и всички приятели на най-висшата от науките.